

จารึกจากจังหวัดปราจีนบุรี

ในหนังสือเรื่องจารึกแห่งประเทศกัมพูชา (Inscriptions du Cambodge) เล่มที่ ๑ ค.ศ. ๑๙๖๔ หน้า ๑๙๑-๑๙๓ ท่านศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ (George Coedès) ได้ตีพิมพ์ และอ่านจารึกจากจังหวัดปราจีนบุรีในประเทศไทยไว้ ดังจะขอนำมาแปลลงไว้ดังต่อไปนี้

จารึกจากจังหวัดปราจีนบุรีซึ่งไม่ใ้บ่งว่าได้จากสถานที่แห่งใดในจังหวัดนั้น รักษาอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร (๑) เป็นจารึก ๓๓ บรรทัด คือภาษาสันสกฤต ๔ บรรทัด ภาษาขอม ๒๙ บรรทัด ใช้ตัวอักษรซึ่งมีอายุอยู่ในราวกลางพุทธศตวรรษที่ ๑๖ น่าเสียใจที่จารึกหลักนี้ได้ลบเลือนไปมาก และการอ่านตัวอักษรก็อาจกระทำได้โดยยาก การถอดอักษรที่ศาสตราจารย์เซเดส์จะกระทำต่อไปนี้ จึงกระทำเฉพาะแต่ตัวที่ค่อนข้างแน่นอนเท่านั้น และการแปลก็ไม่อาจจะกระทำได้ยกเว้นแต่เฉพาะบรรทัดแรก ๆ อย่างไรก็ตามเราอาจจะทราบถึงความหมายอย่างคร่าว ๆ ของจารึกหลักนี้ได้ ก็เป็นการกล่าวถึงสิ่งที่พระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ ของขอมพระราชทานแก่ข้าราชการคนหนึ่งของพระองค์

จารึกภาษาสันสกฤต ๔ บรรทัดแรกดูเหมือนจะไม่ใช่ตอนเริ่มต้นของศิลาจารึก น่าจะเป็นโคลงสุกท้าย ๔ บทมกกว่า จารึกภาษาสันสกฤตนี้กล่าวถึงบุคคล ๓ ท่านซึ่งนามได้สูญหายไป คือ ----- ตินทรวรมัน พี่ชายแห่ง ----- ตินทรลักษมี ลุงทางท่านมารดาแห่ง ----- วรรณะ นามเหล่านี้ น่าจะต่อเติมได้เป็น นรปตินทรวรมัน เซษฐาของพระนางนฤปตินทรลักษมี และปีตุลาของวีรวรรณะ (ทั้งที่มีปรากฏอยู่ในจารึกแห่งปราสาทเบง) ยิ่งกว่านรปตินทรวรมันซึ่งปรากฏอยู่ในจารึกภาษาขอมซึ่งมีศักราช ๙๒-ปรากฏอยู่ ศักราชนี้ใกล้เคียงกับศักราชที่ปรากฏอยู่ในจารึกของปราสาทเบง คือ มหาศักราช ๙๓๐ (เท่ากับ พ.ศ. ๑๕๕๑)

จารึกภาษาขอมควรจะเริ่มต้นด้วยศักราชซึ่งปัจจุบันได้ลบเลือนไปแล้ว ได้กล่าวขยาดความจากข้อความอย่างย่อ ๆ ที่มีอยู่ในจารึกภาษาสันสกฤตเกี่ยวกับการอุทิศที่ดินซึ่งประกอบด้วย

(๑) ในปัจจุบันได้เก็บรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติที่ท่าสาคร บ.ก.

อาศรมแห่งเดียวหรือหลายแห่งและทาสตามพระราชโองการของพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ จารึกภาษา
ขอมบรรทัดที่ ๑๗-๒๐ ได้กล่าวถึงขอบเขตของที่ดินซึ่งเป็นสถานที่อุทิศในคราวนี้ นอกไปจาก
นามของวระกมรเตงอัญ ศรีนรปตินทรวรมันซึ่งยังคงเป็นแต่เพียงกำแสดงในจารึกที่ปราสาทเบง
แล้วก็มีนามของกำแสดงศรีนรปตินทวาริปติวรมันซึ่งปรากฏอยู่หลายครั้ง นามนี้มีปรากฏอยู่เช่น
เดียวกันในจารึกที่ปราสาทเบงแต่ก็มียศต่ำกว่าเพียง มุรตาญไชลญ นามหลังนี้ไม่ปรากฏอยู่ใน
โคลงภาษาสันสกฤตทั้งสี่บท แต่ก็อาจมีอยู่ในบทอื่น ๆ ดังที่ศาสตราจารย์เซเคส์ได้คาดคะเนไว้ว่า
จารึกภาษาสันสกฤตที่ปรากฏอยู่นั้นเป็นแต่เพียง ๔ บทตอนท้ายเท่านั้น

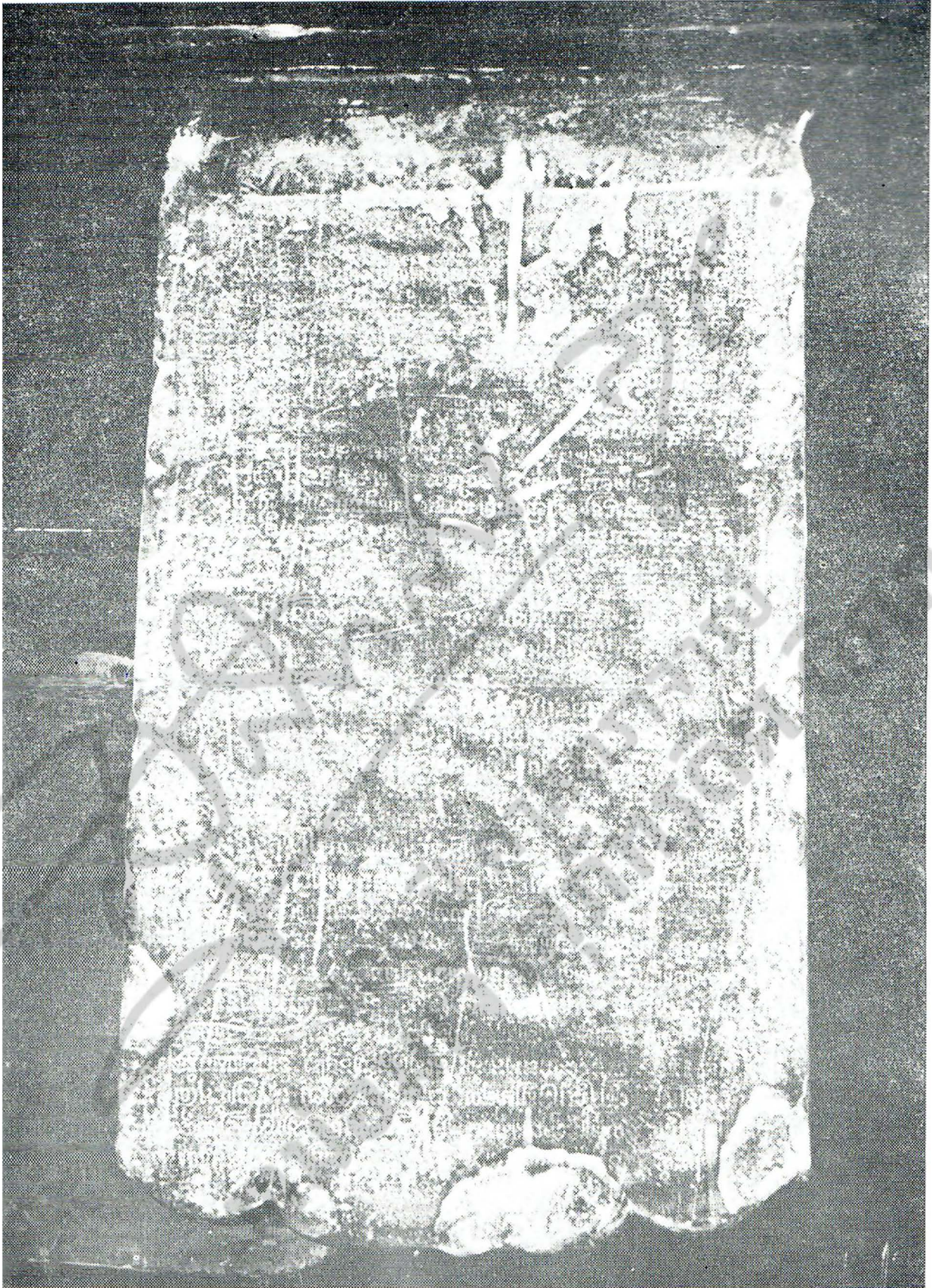
จารึก

(บรรทัดที่ ๑)	----- ตินุทราทิ -----	ว (รุม) ม (นุต) -----
	----- ตชยายาสุ -----	ช ----- รุว -----
(๒)	----- ตินุทราทิ -----	ล กษมย นตญ ชน (ส) ส
	----- โย มหาเทวยา -----	ภราตา ชยายาญ กุณา (น
(๓)	----- วรุตนาชยสย -----	กษเมนุทรปุตรสย มาตุละ
	นิติมารุกานุกุโล ยสุ -----	เสาชนยาทิกุโณ (เปตะ)
(๔)	-----	----- ๐ ----- ศุรไมะ
	ตสไม ศรีสุรยวรมมาทาท	ทาสีทาสสมนุวิคิ
(๕)	-----	----- ทิ นุ กำแสดง ศรีนรปตินทวาริปติวรมม -----
ระ ----- (ปงุม) (๖)	ถปวง (นิเว) ทน ต วระ ปาท กมรเตง กำตวนุ อญ ศรีสุรยวรมมเทว	
ปนทวล ต วระ -----	(๗) -----	
ชา วระ -----	(๘) -----	สุรุก ----- โน -----
-----	(๙) -----	
----- สว ปุรสาท สุรุก -----	(๑๐) -----	โนะหุ นุ ภูมิ เมล คิ ต กำแสดง
ศรีนรปตินุทวาริปติวรมม . กำแสดง -----	(๑๑) -----	สตุก กตุ กตุ กนตุวร
สนุโตม โอยุ ต วระ กมรเตง อญ ศรีนรปตินุทวารวม -----	(๑๒) -----	

(ขำรุก) --- (๑๓) --- กัเสตง ศุรี ---
 --- (๑๔) --- กัเสตง ศุรีนฤปตีนุทราธิปตีวรัมม กัเสตง ---
 --- (๑๕) --- ทรวาง กุเรก ไชลณ สัสถาป นา ทูริณี ---
 --- (๑๖) --- ความ ---
 --- (๑๗) --- ชาวาค ภูมิ --- โอย ---
 --- (๑๘) --- . โทย อากุเนย ปุรสป นุ ภูมิ ตูรย . โทย ทกษิน ---
 (๑๙) [ไนฤ] คีย --- สัโรง . โทย ปศุจิม --- โทย วายว ย ปุรสป ภูมิ ---
 (๒๐) --- โทย อตุตร ทรวาง ทนไนต --- วระ สภาสท ---
 (๒๑) --- โนะหุ โอย ท กัเสตง --- กัเสตง ศุรีนฤปตีนุทรา
 ธิปตีวรัมม --- (๒๒) --- วรท . ทก ชุมะ นฤปตีนุทราลย . . ทก ---
 ทรวาง --- มวาย --- (๒๓) --- โอย ทกษินา สรวาทรวย ทิ ถวาย วระ ปาท กมร
 กัควนุ บณ ศุรี สुरुยวรัมมทว --- (๒๔) --- เถว ปุชา อายทว ---
 ท ทิ ๙๒ - ศก มนุ มรทาณ ไชลณ --- (๒๕) --- ทก --- โยก สรูก สตุก ---
 --- (๒๖) --- โอย ปุรสาท ---
 --- (๒๗) --- ย ปุรสาท ท [กัเสตง
 ศุรีนฤปตีนุทราธิปตีวรัมม --- (๒๘) --- นุ ท วิษย วริ
 ปุรยง --- (๒๙) --- เผล คิ ท กัเสตง ศุรีนฤปตีนุ
 ทราธิปตีวรัมม --- ไชลณ มุข --- (๓๐) --- ง ไวร กนุโลง ไชลณ
 --- (๓๑) --- ไชลณ มุข วระ ---
 . กัเสท [ง] --- (๓๒) ---
 ไทรุก ไชลณ มุข --- ไชลณ วล ชวลยง ไชลณ --- (๓๓) ---
 อุกก .

คำแปล

๑. (ผู้มีนาม) เริ่มต้นด้วย --- ตินทร . และจบด้วย . วมัน .....
 สูงส่ง .....
๒. เชษฐาแห่งพระราชินีผู้ยิ่งใหญ่ (ผู้มีพระนาม) มีชื่อเสียงอยู่ท่ามกลางบุรุษ
 เริ่มต้นโดย --- ตินทร และจบด้วย . ลักษมี ..... สูงส่ง ประกอบด้วยความดี

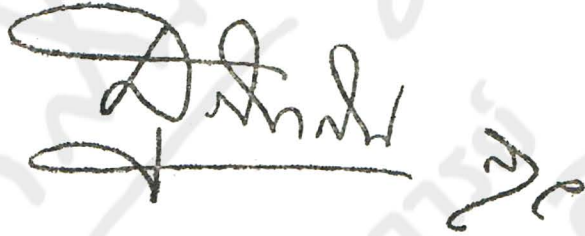

จารึกภาษาสันสกฤตและภาษาขอม ได้มาจากจังหวัดปราจีนบุรี
ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ในหอสมุดแห่งชาติ
(ภาพด้วยความเอื้อเฟื้อจากกองหอสมุดแห่งชาติ)

๓. ปีกุลาทางค้ำนมารคาแห่งโอรสของพระราชาทรงนามว่า----- วรรณะ วง
คนอยู่ในทางแห่งศีลธรรม ประกอบด้วยความดีและคุณความดีงามอื่น ๆ

๔. แต่ท่านผู้นั้น ศรีสุริยวรมันได้พระราชทาน (ที่ดิน) พร้อมด้วยอากรมประกอบ
ด้วยทาสชายและหญิง

(บรรทัดที่ ๕) ใน (ศักราชขาดหายไป) กำหนดนฤปตินทวาริปติวรมัน..... ได้ขอ
พระราชทานด้วยความเคารพแต่พระบาทกัมรเตงกำตวน อัญศรีสุริยวรมเทพให้พระราชทาน
พระราชโองการแก่..... (ข้อความต่อไปนี้ขาดหายไปมากจนไม่อาจแปลได้)

100 ปี ศาสตราจาย
หม่อมเจ้าสุภัทราดิศ ดิศกุล